

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen is de volgende vakspecifieke regel vastgesteld:

Voor rekenfouten worden geen scorepunten afgetrokken. Wanneer echter de kandidaat bij een berekening kennelijk verzuimd heeft door schatting controle op het antwoord uit te oefenen, wordt voor deze fouten één scorepunt afgetrokken tot een maximum van drie scorepunten voor het hele examen.

Indien aan een gevraagde berekening geen eis is toegevoegd ten aanzien van de nauwkeurigheid van de afronding, dan elke juiste manier van afronding goed rekenen.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 1 Duurzaamheid stimuleren

1 maximumscore 2

Een juist antwoord bevat:

- Het noemen van een voorbeeld van een negatief externe effect. 1
- Een uitleg dat dit negatieve externe effect tot maatschappelijke kosten leidt. 1

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

- De vervuilende productie leidt tot milieuvervuiling zoals stankoverlast / klimaatverandering / slechtere luchtkwaliteit / slechtere waterkwaliteit. 1
- Dit leidt tot (extra) kosten die niet door de gebruikers zelf worden betaald maar door de maatschappij (via betaalde belastingen). 1

2 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

- Aflezen evenwichtsprijs: De marktprijs stijgt van € 18 naar € 20, dus een stijging van € 2.
Aflezen heffing: Uit de verschuiving van de aanbodlijn blijkt dat de heffing € 4 per stuk bedraagt. 1
- Doorberekenen heffing: $(2 / 4) \times 100\% = 50\%$. 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

3 maximumscore 4

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

- Markt A: de productie daalt van 50.000 naar 40.000 stuks, de CO₂-reductie is $10.000 \times 6 = 60.000$ kg.
- Markt B: de oude hoeveelheid: $Q_v = Q_a \rightarrow -2P + 80 = 2P - 20 \rightarrow P = 25$ en daarbij geldt $Q = 30.000$.
- Markt B: De nieuwe aanbodvergelijking wordt $Q_a = 2(P+5) - 20 \rightarrow Q_a = 2P - 10$.
- Markt B: de nieuwe hoeveelheid: $Q_v = Q_a \rightarrow P = 22,50$ en $Q = 35.000$. De CO₂-uitstoot neemt toe met $5.000 \times 2 = 10.000$ kg.
- Per saldo is de CO₂-reductie $60.000 - 10.000 = 50.000$ kg.

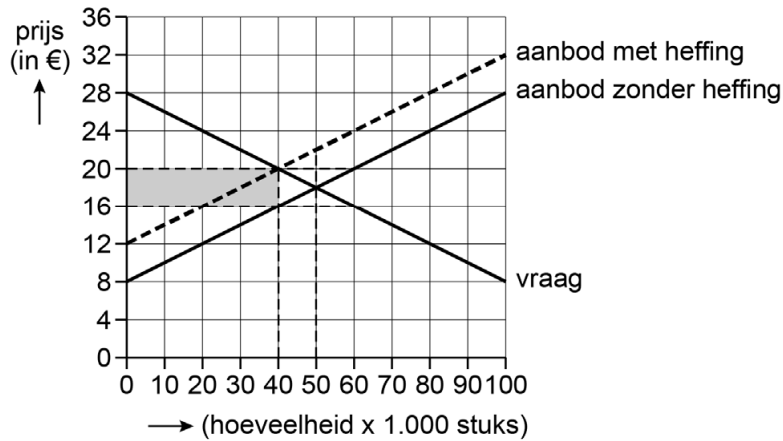
indien vijf elementen juist	4
indien vier elementen juist	3
indien drie elementen juist	2
indien twee elementen juist	1
indien een of geen elementen juist	0

4 maximumscore 2

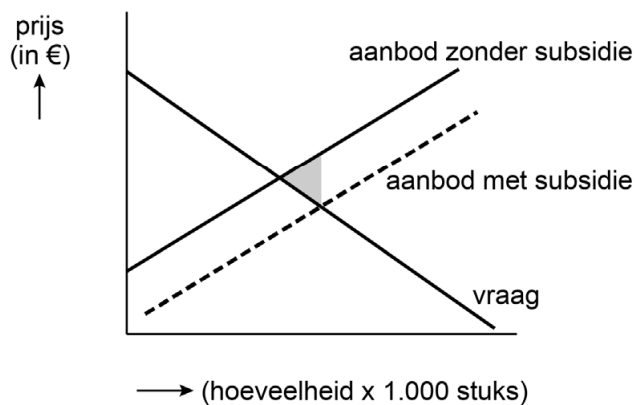
Een juist antwoord bevat:

- Het correct arceren op markt A. 1
- Het correct arceren op markt B. 1

Figuur 1 Marktsituatie van A, voor en na heffing

Figuur 2 Marktsituatie van B, voor en na subsidie

Opmerking

Andere arceringen kunnen ook juist zijn.

5 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

- De prijs is € 20 en de variabele kosten per product zijn € 5 + € 4 (heffing) = € 9. 1
- Omdat $P > GVK$ zal het bedrijf Knop doorgaan met produceren, omdat dit tot een lager verlies leidt dan stoppen met produceren. 1

Vraag	Antwoord	Scores
6	maximumscore 2 Een voorbeeld van een juist antwoord is:	
	<ul style="list-style-type: none"> • Een prijsdaling van product B zal ervoor zorgen dat de vraag naar product A afneemt vanwege de positieve kruislingse prijselasticiteit. 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Hierdoor daalt de productie van A en daarmee de CO₂-uitstoot van product A. 	1
	of	
	<ul style="list-style-type: none"> • De kruislingse prijselasticiteit is positief, dus er is sprake van substituten. 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Een prijsdaling van product B leidt dus tot een vraagdaling van product A, waardoor de CO₂-uitstoot daalt. 	1

Opgave 2 Staat van de schulden

7 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- De hogere staatsschuldquote verhoogt het risico op wanbetaling. Beleggers zullen een hogere vergoeding eisen voor dit risico.
- De hogere staatsschuldquote kan zorgen voor meer vraag naar vermogen (als de staatsschuld is toegenomen). Hierdoor stijgt de rente (op nieuwe obligaties).

8 maximumscore 2

Voorbeelden van een juiste berekening zijn:

- De rente die wordt betaald is $2,4\% \times 175\%$ van het bbp = $4,2\%$ van het bbp. Dat is $(4,2\% / 43\%) \times 100\% = 9,8\%$ van de overheidsuitgaven. $9,8\% < 10\%$, dus de dienstverlening komt niet onder druk te staan.
- De rente die wordt betaald is $2,4\% \times 175\%$ van het bbp = $4,2\%$ van het bbp. 10% van $43\% = 4,3\%$. $4,2\% < 4,3\%$, dus de dienstverlening komt niet onder druk te staan.

Opmerking

De conclusie is noodzakelijk voor toekenning van de maximumscore.

9 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

- Een belastingverhoging leidt tot een lager besteedbaar inkomen, waardoor de consumptie daalt en daarmee (via de effectieve vraag en productie) het inkomen. De opbrengsten van de inkomstenbelasting / indirecte belastingen dalen (uitverdieneffect). 1
- Hierdoor zullen de belastinginkomsten minder stijgen dan verwacht waardoor de daling van de staatsschuld ook beperkt is. 1